

Факти за опрашители от проекта STEP

Опрашители подпомагат продуктивността на стопанството

Опрашители участват в производството на 150 (84%) селскостопански култури в Европа

Тези растения зависят частично или изцяло от насекомите за тяхното плодосене

Икономическата стойност на насекомите, опрашващи растенията в Европа се изчислява на около 22 милиарда евро годишно

Земните пчели и някои други насекоми са също толкова важни опрашители, колкото са и медоносните пчели

Състояние и тенденции при европейските опрашители проект STEP
www.step-project.net

Земните пчели са важни опрашители за много растителни култури. Снимка: Влада Пенева

Опрашители са крайно необходими за голям брой икономически значими селскостопански култури в Европа, най-вече заради тяхната роля в увеличаването на добивите и качеството на продукцията (виж по-долу). Известно е, че медоносните пчели опрашват само някои растения, докато земните пчели и мухите от семейство Syrphidae участват в опрашването на голям брой растителни култури и са сред най-важните опрашители в Европа. Например, във Великобритания количеството на медоносните пчели достига едва за около 1/3 от засетите култури, нуждаещи се от опрашване. Това означава, че 2/3 от опрашването се извършва от дивите пчели и други некултивирани насекоми.

Box 1: Растения, чието плодосене зависи от опрашители

- Плодове – ябълка, портокал, домати, круша, праскова, пъпеш, лимон, ягода, малина, слива, кайсия, череша, киви, манго и касис
- Зеленчуци – морков, лук, чушка, тиква, бакла, тиквичка, фасул, патладжан, краставица и соя
- Промислени култури – памук, рапица, синап и елда
- Семена и ядки – слънчоглед, бадем и кестен
- Билки – босилек, градински чай, розмарин, мащерка, кориандр, кимион и копър
- Култури, използвани за храна на животни – люцерна, детелина и лечебна комунига
- Етерични масла – лайка, лавандула и иглика

Опрашители са застрашени

През последните няколко десетилетия в Европа се наблюдава значително намаляване на броя на домашните и дивите пчели. От 1985 до 2005 г. колонии на домашните пчели са намалели средно с 16%, а в някои страни като Англия, Германия, Чехия и Швеция процентът е значително по-голям. Числеността на дивите пчели също намалява в много части на Европа. Причините за това са най-различни и включват намаляването на подходящите местообитания, вредителите, болестите и засиленото използване на торове. В същото време все повече селскостопански култури, нуждаещи се от опрашване, се засаждат всяка година.

Дивите опрашители увеличават продукцията и намаляват риска

- Дивите пчели могат в много случаи да заместят домашните пчели и по този начин да предотвратят намаляването на добивите. В Европа обитават повече от 2500 вида диви пчели. Да се разчита на един единствен опрашител, в случая медоносната пчела, е много рискована стратегия. В случай на неочаквано заболяване или други фактори, водещи до рязко намаляване на числеността и в даден регион, и при липса на други опрашители, добивите биха намалели значително. Дивите пчели служат като „застраховка“ – стабилизират добивите и могат да заместят домашните пчели в случай на рязко намаляване на числеността им или при трудности при наемането на кошери.
- Дивите опрашители много по-ефективно опрашват някои култури, в сравнение с медоносните пчели, както е в случая с пчелите от род *Osmia* при ябълките и земните пчели при бобовите растения.
- Земните пчели могат да опрашват растения, като например домати, чушки и боровинки, които медоносните пчели не могат.
- Дивите пчели от родовете *Osmia* и *Bombus* могат да хранят при много по-ниски температури и при по-голяма влажност на въздуха, когато домашните пчели не могат да летят.
- Стопанствата, които поддържат жизнени популации от диви пчели могат да намалят значително разходите си, тъй като няма да имат нужда да наемат кошери с домашни пчели.

Как може да помогнете на опрашителите?

- Изберете такава агроекологична схема, която подпомага дивите опрашители, като например засяване на цветни лехи в покрайнините на монокултурния блок или създаване на специфични местообитания за тях.
- Използвайте изкуствени торове по възможно най-безопасния за опрашителите начин. Опитайте се да избягвате пестициди, за които се знае, че имат отрицателен ефект върху пчелите. Намалете използването на хербициди, които подтискат цъфтящите растения.
- Оставете необработена земя около нивата, която опрашителите ще могат да използват за почивка, храна и размножаване.
- Засаждайте на ротационен принцип едновременно цъфтящи растения (например рапица, детелина и бакла), за да осигурите допълнителен източник на нектар и полен за пчелите и другите насекоми.

STEP е акроним на европейския проект „Състояние и тенденции при европейските опрашители“ (No. 244090-STEP-CP-FP), който цели опазването на опрашителите и подпомагането на услугите, които те осигуряват.

За повече информация: www.STEP-project.net

© Графичен дизайн & печат **PENSOFT**
<http://www.pensoft.net/projects>

За повече информация:
<http://www.dfz.bg/bg/direktni-plashtania-na-plosht/shemi-i-merki/agroekologichni-plashtaniya>

